

Management Letter

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe

4 december 2023

**Management Letter
2023**

Aan de Veiligheidsregio
Drenthe

T.a.v. de directie en het
dagelijks bestuur

Mien Ruysweg 1
9408 KA Assen

4 december 2023

Geachte directie en bestuur,

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2023 van Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe brengen wij u hiermee verslag uit over onze bevindingen betreffende de interim controle.

Voor een nadere omschrijving van uw opdracht, de reikwijdte en aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij naar de getekende opdrachtbevestiging d.d. 6 september 2023.

In deze management letter richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en processen, die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening.

Dit heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelfcontrolerend vermogen van uw organisatie.

Wij vertrouwen u met deze management letter van dienst te zijn geweest en zijn vanzelfsprekend bereid tot het verstrekken van een nadere toelichting.

Hoogachtend,
Bentacera Registeraccountants B.V.

w.g. T.A. Schurer RA

Dashboard interimcontrole

Management Letter
2023
Veiligheidsregio Drenthe

Waar staat uw organisatie?

- Aandachtspunten en bevindingen uit de interimcontrole
- Rechtmatigheid

Materialiteit, risico's en response

- Materialiteit
- Risico's en auditresponse

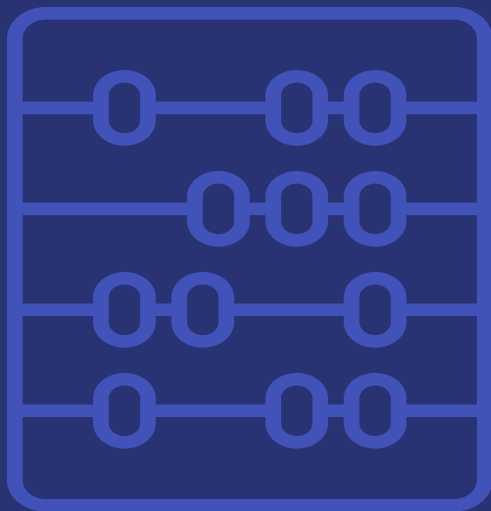

Uitkomsten interim controle

- Onze rol bij de beoordeling van de bedrijfsvoering
- Ons beeld van uw significante processen
- Wij hebben uw IT-omgeving beoordeeld

Bijlagen

- Rapportage IT-audit

Waar staat uw organisatie

Waar staat uw organisatie

1.1 Aandachtspunten en bevindingen uit de interimcontrole

Vanuit onze interimcontrole zijn de volgende aandachtspunten geconstateerd:

- IT-omgeving, Service Level Management
- IT-omgeving, Toegangsbeveiliging
- IT-omgeving, Back-up en recovery

De nadere toelichting staat hieronder opgenomen.

Management response IT algemeen:

Het afgelopen jaar is de BIO en NEN7510 geïmplementeerd als normenkader voor informatieveiligheid en privacy. Daaruit voortvloeiend is er onder andere een geautomatiseerd proces voor In- en uitstroom van medewerkers ingevoerd, controle op kritische leveranciers in de bedrijfsprocessen uitgevoerd en voor diverse applicaties single sign on doorgevoerd.

IT-omgeving – Service Level Management

De IT-omgeving van Veiligheidsregio Drenthe kent een zekere mate van afhankelijkheid van een externe IT-partner (AFAS) en kent als zodanig de nodige uitdagingen om ‘in control’ te komen en te blijven (oftewel: het uitvoeren van de regiefunctie).

Om ‘in control’ te komen is het ook van belang om de informatiebehoefte te bepalen en dit af te stemmen met de IT-partner.

De IT-uitgangspunten en risicobereidheid en de hiermee gepaard gaande informatiebehoefte alsook het betrekken van, bijvoorbeeld, ISO- certificeringen (waaronder ISO 27001) en assurancerapportages (met name ISAE 3402 en/of SOC 1/2/3), kan Veiligheidsregio Drenthe helpen om de eindverantwoordelijkheid rondom betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking te kunnen (blijven) waarborgen.

De acties die wij u adviseren om uit te voeren om op dit vlak in control te komen zijn:

1. Vertaal, op basis van de IT-uitgangspunten en risicobereidheid, de minimaal te treffen maatregelen per IT-partner en integreer deze in overeenkomsten (al dan niet in de vorm van een SLA).
2. Inventariseer per IT-partner diens wijze van verantwoording af kunnen leggen over de kwaliteit van de dienstverlening (denk hierbij, bijvoorbeeld, aan ISO- certificeringen, waaronder ISO 27001, maar ook assurancerapportages in de vorm van ISAE 3402 en/of SOC 1/2/3) en neem dit op in de informatiebehoefte.
3. Stem de informatiebehoefte met de IT-partner af en kom, gezamenlijk, tot een passende rapportagevorm en -frequentie.
4. Breng de (verschillende) informatiestromen bij elkaar en maak een gedegen afweging tussen hetgeen de, betreffende, IT-partner reeds beheerst (bijvoorbeeld langs passende ISO-certificeringen en/of assurancerapportages) en de maatregelen welke aanvullend getroffen zouden moeten worden om de risico's in voldoende mate te kunnen beheersen.

Management response:

Onze werkwijze is dit jaar vastgesteld in ons leveranciersbeleid. Bij initiële inkoop en nieuwe verwerkingen worden leveranciers beoordeeld, inclusief de noodzakelijke certificering. Kritische leveranciers worden jaarlijks beoordeeld.

Waar staat uw organisatie

1.1 Aandachtspunten en bevindingen uit de interimcontrole (vervolg)

IT-omgeving – Toegangsbeveiliging

Autorisaties en autorisatiebeheer

Het risico op ongeoorloofde toegang kan mede worden gemitigeerd door het definiëren en inrichten van functieprofielen met bijpassende rechten (autorisaties) binnen de IT-omgeving van Veiligheidsregio Drenthe. Naast inrichten is beheersen (autorisatiebeheer) van belang om 'in control' te komen en te blijven.

In tegenstelling tot het zoveel mogelijk definiëren en configureren van op rollen gebaseerde functieprofielen, wordt het waarborgen van de minimaal gewenste/vereiste functiescheiding nog onvoldoende (preventief) beheerst.

1. Definieer, in samenwerking met de business, 'handelingen' (op zowel applicatie- als applicatie-overstijgend niveau) welke niet door één gebruiker mogen worden uitgevoerd.
2. Vertaal deze handelingen naar rollen en rechten. Dit resulteert in een overzicht van de 'ongewenste combinaties' van rollen en rechten, welke niet door één gebruiker zouden mogen worden uitgevoerd.
3. Stel de 'ongewenste combinaties' formeel vast, zodat het een uitgangspunt vormt voor het toekennen, wijzigen en intrekken van rechten binnen de IT-omgeving(en).
4. Voer periodiek zichtbaar een vergelijking uit waarbij de autorisatie-inrichting wordt afgezet tegen de 'ongewenste combinaties', zodat kan worden vastgesteld of de minimaal gewenste/vereiste functiescheiding wordt gewaarborgd.

Management response:

Binnen de verschillende applicaties zijn de rollen in beeld gebracht en functiescheidingen waar nodig toegepast. Hierbij wordt gekeken naar functiescheidingen in alle applicaties waar financiële beheershandelingen worden verricht. Op organisatieniveau is het applicatie landschap in beeld gebracht en worden autorisaties decentraal op basis van rollen toegekend. Eén en ander binnen het vastgelegd beleid van onze organisaties.

IT-omgeving – Back-up en recovery

Wij constateren onvoldoende beheersing vanuit het perspectief van eindverantwoordelijkheid, eveneens voor de AFAS SaaS-applicatie. Het ontbreken van (voldoende) inzicht in de wijze waarop de, betreffende, IT-partner in relatie tot diens back-up en recovery proces 'in control' is, maakt het onvoldoende mogelijk om zelf 'in control' te geraken en te blijven.

1. Neem kennis van de bestaande ISO-certificeringen en assurancerapportages (ISAE 3402 en/of SOC 1/2/3) waaruit kan worden afgeleid in hoeverre de betreffende IT-partner 'in control' is.
2. Waarborg dat, tenminste jaarlijks, een representatieve restore test wordt uitgevoerd (beschikbaarheid en bruikbaarheid) van een volledige back-up, bij voorkeur, op basis van telkens wisselende scenario's en geef zichtbaar follow-up aan het geconstateerde.

Management response:

We voeren restore tests uit volgens ons eigen programma. Voor SaaS-applicaties gaat jaarlijkse monitoring gelden. Voor wat betreft de on-premise serveromgeving en data gaan we beoordelen of aanscherping nodig is. Daarbij is de verhouding tussen SaaS en on-premise een belangrijk uitgangspunt.

Waar staat uw organisatie

1.2 Rechtmatigheid

In 2022 is het wetsvoorstel “versterking decentrale rekenkamers” door de Eerste en Tweede Kamer aangenomen. Deze wet regelt ook de veranderingen inzake de verantwoordelijkheden met betrekking tot de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekeningen van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Niet langer is het de accountant die vaststelt of deze posten rechtmatig tot stand zijn gekomen. Vanaf boekjaar 2023 ligt deze verantwoordelijkheid bij het dagelijks bestuur.

Het algemeen bestuur bepaalt met ingang van 2023 wat de kaders zijn en vanaf welk moment (en welk bedrag) zij geïnformeerd wenst te worden. Het dagelijks bestuur legt via de jaarrekening verantwoording af over rechtmatigheid. De accountant oordeelt vervolgens of aan de criteria van deze verantwoording is voldaan en of deze verantwoording een getrouw beeld van de werkelijkheid geeft.

De rechtmatigheidsverantwoording die vanaf 2023 opgenomen wordt in de jaarrekening, dient te voldoen aan negen criteria. Zes criteria zien tevens toe op getrouwheidsaspecten en drie criteria zien uitsluitend toe op specifieke rechtmatigheidsaspecten:

<ul style="list-style-type: none"> Calculatiecriterium Valueringscriterium Adresseringscriterium Volledigheidscriterium Aanvaardbaarheidscriterium Leveringscriterium 	}	afgedekt door balans en overzicht van baten en lasten
<ul style="list-style-type: none"> Begrotingscriterium Voorwaardencriterium Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium 	}	afgedekt door rechtmatigheidsverantwoording

Het stappenschema voor het verantwoordingstraject ziet er vanaf 2023 als volgt uit:

Stap 1:

- Normenkader wordt vastgesteld door AB
- Dagelijks bestuur toetst aan normenkader

Stap 2:

- Dagelijks bestuur rapporteert over rechtmatigheidsverantwoording en eventuele onduidelijkheden
- Accountant betreft de rechtmatigheidsverantwoording bij het oordeel over getrouwheid

Stap 3:

- Algemeen bestuur spreekt met dagelijks bestuur over de bevindingen rechtmatigheid.

Voorwaarde voor het op kunnen stellen van een rechtmatigheidsverantwoording is de inrichting van een rechtmatigheidsadministratie c.q. registratie van afwijkingen van de geldende wet- en regelgeving. Deze registratie is een aanvulling op de operationalisering van het geldende normenkader in een toetsingskader.

Tijdens de interim-controle hebben wij geconstateerd dat de Veiligheidsregio Drenthe al voldoet aan de voorwaarden voor een goede rechtmatigheidsverantwoording. Het normenkader is opgesteld en zal later in 2023 door het AB worden vastgesteld. De Veiligheidsregio Drenthe is in 2023 al gestart met de interne controles gericht op de rechtmatigheid. Wij hebben tijdens de interimcontrole kennisgenomen van de uitgevoerde interne controles en de spendanalyse op de aanbestedingen. Beide zijn een goede opstap naar de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

In oktober 2023 is de geactualiseerde Kadernota rechtmatigheid uitgebracht door Commissie BBV. We hebben begrepen dat u op de hoogte bent van de inhoud van dit document en dit toepast in de praktijk waar nodig.

Materialiteit, risico's en response

Materialiteit, risico's en response

2.1 Materialiteit

Onze controle aanpak is gebaseerd op een risico gerichte controle aanpak, dit houdt in dat wij niet alle transacties controleren. Op basis van de risico-inschatting, de kwaliteit van uw interne beheersing en onze professioneel kritische instelling, stellen wij een bedrag vast dat wij als materialiteit hanteren bij de uitvoering van onze werkzaamheden. Materialiteit kan hierbij worden gedefinieerd als het bedrag waarop de gebruikers van de jaarrekening hun oordeel zouden kunnen aanpassen, mocht een dergelijke afwijking niet zijn gecorrigeerd in de jaarrekening.

Voor het bepalen van de materialiteit hanteren wij de uitgangspunten zoals opgenomen in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO):

Goedkeuringstolerantie t.a.v. fouten:	1% van de lasten;
Goedkeuringstolerantie t.a.v. onzekerheden:	3% van de lasten.

Op basis van voorgaande hanteren wij de volgende bedragen:

Materialiteit fouten	€ 338.000
Materialiteit onzekerheden	€ 1.014.000

De bovenstaande materialiteit is berekend op basis van de verwachte cijfers over het boekjaar 2023, deze verwachting is tot stand gekomen door besprekingen met het management. In voorgaande jaren hebben wij voor de reguliere jaarrekeningposten de COVID-19 lasten hierbij buiten beschouwing gelaten. Gezien het feit dat de COVID-19 lasten over 2023 worden verwacht lager te zijn en de komende jaren constant zullen blijven, zal dit een structurele invloed hebben op de omvang van de lasten. Derhalve is besloten om voor 2023 één totale materialiteit te hanteren voor onze jaarrekeningcontrole.

Uitvoeringsmaterialiteit

Om te voorkomen dat wij mogelijke fouten niet constateren en mogelijkterwijs een materiële fout in de jaarrekening zit, werken wij met een afslag op de materialiteit: de uitvoeringsmaterialiteit.

Het SRA-handboek controle heeft als uitgangspunt dat de uitvoeringsmaterialiteit in principe tussen 50 - 75% dient te zijn van de materialiteit, afhankelijk van de interne beheersing van de entiteit, verwachte kwaliteit van aanlevering financiële informatie en onze ervaringen uit voorgaande jaren.

Gezien het niveau van uw beheersing en de ervaringen uit voorgaande jaren, hanteren wij dit jaar een uitvoeringsmaterialiteit van 75%.
Voor het rapporteren van onze afwijkingen hanteren wij een bedrag van € 12.500, zijnde 5% van de uitvoeringsmaterialiteit voor fouten.

Kwalitatieve overwegingen

Naast het hanteren van een kwantitatieve materialiteit, beoordelen wij gedurende het gehele controleproces of wij tijdens de uitvoering van onze werkzaamheden signalen ontvangen of omstandigheden constateren die - ondanks dat deze in euro's van geringe omvang zijn - een mogelijke indicatie voor fraude of het niet-naleven van relevante wet- en regelgeving zijn.

2.2 Controle risico's en werkzaamheden

Op basis van de door ons uitgevoerde risicoanalyse zijn de onderstaande risico's geïdentificeerd. Vervolgens beschrijven wij de werkzaamheden die wij op dit risico gaan uitvoeren om dit risico terug te brengen naar een – voor onze controledoelinden – aanvaardbaar laag niveau.

- Fraude risico (FR)
- Significant risico (SR)

FR Risico management override

Het management bevindt zich gewoonlijk in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratie te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door middel van het doorbreken van interne beheersmaatregelen. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en vormt het om die reden een significant risico.

Onze aanpak

- Controle van handmatige journaalposten
- Controle schattingen, met specifieke aandacht voor de gehanteerde methoden en de onderliggende aannames die worden gehanteerd om schattingen te maken ten opzichte van het voorgaande jaar
- Controle van specifiek geselecteerde journaalposten met onderliggende brondocumenten.
- Controle boekingen omtrent jaarafgrenzing.

SR Juistheid voorziening Functioneel Leeftijdsontslag (FLO)

De voorziening in verband met functioneel leeftijdsontslag (FLO) is een voorziening met een grote omvang die een materieel schattingselement bevat. Het risico bestaat dat deze schatting wordt gebruikt voor sturing van de resultaten (zie ook SR Doorbreking IB) of dat er een onjuiste berekening wordt gehanteerd.

Onze aanpak

- Controle van de berekening van de ingeschakelde externe deskundige.
- Controle van de input van de berekening door de externe deskundige.

2.2 Controle risico's en werkzaamheden (vervolg)

Op basis van de door ons uitgevoerde risicoanalyse zijn de onderstaande risico's geïdentificeerd. Vervolgens beschrijven wij de werkzaamheden die wij op dit risico gaan uitvoeren om dit risico terug te brengen naar een – voor onze controledoelinden – aanvaardbaar laag niveau.

- Fraude risico (FR)
- Significant risico (SR)

SR Rechtmatigheid

Boekjaar 2023 is het eerste jaar dat de Veiligheidsregio Drenthe zelf de rechtmatigheid van de bestede kosten moet vaststellen. Hiervoor zijn de aanbestedingen en de rechtmatigheid van de gemaakte kosten van belang. Hierover rapporteert de Veiligheidsregio Drenthe in de jaarrekening; wij stellen de getrouwheid van deze rapportage vast.

Onze aanpak

- Controle op de formele vereisten volgens de Aanbestedingswet 2012.
- Controle op vereisten vanuit het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid.
- Controle op de inhoudelijke keuzes en ingenomen posities tijdens het inkoopproces/aanbestedingsproces.
- Vaststellen dat begroting (inclusief gewijzigde begroting) is goedgekeurd door het algemeen bestuur.
- Vaststellen dat de gemaakte kosten bij de juiste programma's zijn verantwoord.
- Vaststellen dat de kosten per programma aansluiten op de (goedgekeurde) begroting.

Uitkomsten interim controle

Uitkomsten interim controle

3.1 Onze rol bij de beoordeling van de bedrijfsvoering

Ten behoeve van onze controle zullen wij zoveel mogelijk gebruikmaken van de interne beheersmaatregelen binnen uw organisatie, zoals de administratieve organisatie, de planning & control cyclus, verbijzonderde interne controle, et cetera. Dit is essentieel om effectief en efficiënt sturing te kunnen geven aan uw organisatie.

De beoordeling zal in eerste instantie gerelateerd zijn aan de controle van de jaarrekening. Daarnaast besteden wij, vanuit de natuurlijke adviesfunctie, in gesprekken, managementletter en rapportages, aandacht aan de verdere ontwikkeling van de bedrijfsvoering, bestuurlijke informatievoorziening / planning & control en het zelfcontrolevermogen van uw organisatie.

De specifieke bevindingen met betrekking tot de interne beheersing van uw organisatie zijn reeds opgenomen in hoofdstuk 1.1 van dit verslag.

3.2 Ons beeld van uw significante processen

Vanuit ons perspectief willen wij u inzicht verschaffen in de kwaliteit van de administratieve organisatie van de Veiligheidsregio Drenthe.

Wij hebben hiervoor de volgende criteria gehanteerd:

- Is het proces beschreven?
- Is de opzet van het proces toereikend?
- Bestaat het proces zoals het in de opzet staat beschreven?
- Werkt het proces conform de beschreven opzet?
- Is de management informatie uit het proces betrouwbaar en toereikend?
- Hebben wij vanuit de externe controle bevindingen rondom het proces?
- Is de beheersmaatregel beoordeeld en getest?
- Zijn voldoende beheersmaatregelen genomen in de applicaties waarvan het proces gebruik maakt?

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat de voor de jaarrekening significante processen van de Veiligheidsregio van goed niveau zijn. De specifieke bevindingen met betrekking tot de interne beheersing zijn reeds opgenomen in hoofdstuk 1.1 van dit verslag.

Overall gezien zijn wij van mening dat het huidige niveau van uw interne beheersing adequaat te noemen is gezien de omvang van de organisatie.

3.3 Wij hebben uw IT-omgeving beoordeeld

In ons verslag besteden wij ook aandacht aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of onderdelen hiervan.

Tijdens de uitvoering van de interimcontrole hebben wij geen bevindingen geconstateerd ten aanzien van de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

bentacera

BENTACERA.NL